

KUSIN Vasko, ŠEBESTOVÁ Petronela, DRÁBIKOVÁ Jana. 2015. *Etika v sociálnej práci a otázky ľudských práv a slobôd*. Vysoká škola Danubius, Fakulta sociálnych štúdií. 192 s. ISBN 978-80-8167-025-1.

Autori publikácie *ETIKA V SOCIÁLNEJ PRÁCI A OTÁZKY ĽUDSKÝCH PRÁV A SLOBÔD* sú prof. PhDr. Vasko Kusin, DrSc. Pôsobí na Fakulte sociálnych štúdií Vysokej školy Danubius vo funkcii profesora od roku 2005. Venuje sa filozofickým a sociálno-politickým otázkam kreovania tvorivej osobnosti v aplikácii na potreby sociálnej práce, v rámci čoho publikoval množstvo štúdií, článkov a monografií. Jeho vedecko-výskumná činnosť úzko korešponduje s požiadavkami výchovno-vzdelávacej činnosti poslucháčov školy. V súčasnosti je predsedom Akademického senátu FSS, je členom Vedeckej rady, predsedom komisie pre ŠZS a Rigorózneho pokračovania; prednáša problematiku z oblasti filozofie, politológie etiky a sociológie.

Spoluautorkou knihy je doc. PhDr. Petronela Šebestová, PhD., ktorá pôsobí na Fakulte sociálnych štúdií Vysokej škole Danubius. V roku 2010 pri príležitosti 5. výročia založenia VŠD jej bola udelená medaila za rozvoj súkromnej vysokej školy. Dlhodobu sa venuje sociálnej práci ako z hľadiska teoretického, tak aj praktického. Vo svojej vedecko-publikačnej činnosti sa venuje otázkam manažmentu sociálnych služieb, sociálnemu poradenstvu ako aj podmienkam kvality sociálnych služieb a prevencii vzniku možných rizík pri poskytovaní sociálnych služieb.

Ďalšou spoluautorkou knihy je PhDr. Jana Laščiaková, PhD. pôsobí na Katedre sociálnej práce FSS Vysokej školy Danubius pôsobí od roku 2014. Jej pedagogická činnosť je zameraná na rodinné poradenstvo, autorkina doterajšia publikačná a vedecko-výskumná činnosť je orientovaná na etické problémy sociálnej práce.

Publikácia *ETIKA V SOCIÁLNEJ PRÁCI A OTÁZKY ĽUDSKÝCH PRÁV A SLOBÔD* sa zaoberá etikou už od jej samotného vzniku a vývoja na úrovniach filozofických, teoretických a teologicko-pragmatických reflexií. Publikácia je interesovaná nie len do sociálnej práce, ako vyplýva z jej názvu, ale aj do poznania etiky v environmentálnej sfére, v médiách, v manažmente sociálnej práce až po etické súvislosti ľudských práv a slobôd.

Preukázanie spojitostí v publikácií medzi etikou, sociálnou prácou, slobodou a ľudskými právami je determinované ich vzájomnými väzbami ako je opisovaná ako ľudský potenciál, dôstojnosť ľudskej osoby, celok integrity osobnosti, kde nechýbajú jeho podstatné štruktúrne zložky, vďaka ktorým sa jedinec môže osobnostne rozvíjať, podieľať sa na stabilite sveta, v ktorom žije. Fenomény, rámčujúce osobnosť ľudského individua z hľadiska jeho existencie v sociálnom svete, v kooperácii s inými ľudskými bytosťami a v inštitucionálnom zabezpečení tohto spolunažívania, kooperácie na rôznych úrovniach existenčného prejavu sú základnými konštantami ľudského bytia, ich rovnovážne fungovanie je určitou zárukou pre zdravý sociálny rozvoj nielen jednotlivcov, ale aj spoločnosti.

Publikácia je členená na dvanásť kapitol a ich podkapitoly, ktoré na seba nadväzujú, odborne súvisia s už spomínanou problematikou etiky ľudských práv. V prvej kapitole sa kolektív autor zameriava na inštitucionalizáciu etiky, ktorá priamo vplýva na celkový význam etiky v spoločnosti. „V dôsledku globalizácie, digitalizácie, dynamických

informačných vplyvov sa život ľudského individua zmenil, čo sa prejavuje najmä značnou hodnotovou nestabilitou, otázky dobra a zla, férovosti, neférovosti, egoizmu, individualizmu, solidarity, humánnej reciprocity sa nie vždy zreteľne vymedzujú“ (Kusín, Šebestová, Drábiková, 2015 s. 13). S tvrdením vyňatým z publikácie si dovoľíme súhlasiť, ďalej chceme poukázať na to, ako globalizácia a modernizácia 21. storočia ovplyvňuje nie len činy a postoje spoločnosti voči iným osobám, ale aj voči životnému prostrediu. Mnohé činy modernej doby vedú k nepriaznivým environmentálnym dopadom na ktoré autori v publikácii tiež poukazujú.

Autori Kusín, Šebestová, Drábiková, sa vo svojej publikácii ďalej zameriavajú na vývoj etiky, etiku médií či skúmajú etiku v oblasti sociálnej práce. Dovoľíme si zamerať sa na kapitolu „*Etika a sociálna práca – sféry ich prieniku*“, v ktorej autori poukazujú na aktuálne fenomény pomoci, spravodlivosti, normality a mravnosti. „*Etický rozmer pomoci sociálnej práce súvisí s morálnou kvalitou reálnych subjektov tejto pomoci, s mierou ich empatie a sociálnym cítením, súvisí s dimenziou ľudskosti ako určujúcej štrukturálnej zložky ich osobnosti. „Kde zlyháva právo a kde sú ľudské slobody ohrozené, aktivuje sa neinštitucionalizovaná subjektivita človeka v podobe vôle pomôcť, táto vôľa je morálny základ, je eticky kvalifikovanou vôľou. Ani dnešné charitatívne inštitúcie by nemohli existovať, keby ich „subjekty“ nedisponovali týmto určením ako je nezištnosť, aktivizujúci súcit, úprimnosť, konanie dobra, solidárnosť“*“ (Kusín, Šebestová, Drábiková, 2015, s. 120). Tu možno poukázať na to, že etika ľudské správanie v súlade s dobrom je neodmysliteľnou súčasťou každej pomáhajúcej profesie. Poskytnutie pomoci osobe, ktorá sa ocitla v nepriaznivej životnej situácii je predmetom sociálnej práce, vzťah sociálneho pracovníka a klienta založený na dobre, empatii či dodržiavaní ľudských práv je nevyhnutný pre obe strany.

Na to, aby sociálny pracovník mohol vykonávať pomáhajúcu profesiu je potrebné nie len kvalifikované vzdelanie ale aj poznanie a využívanie Etického kódexu sociálneho pracovníka, na túto skutočnosť poukazujú aj autori Kusín, Šebestová, Drábiková, (2015, s.152) v kapitole s názvom „*Metodické a prakticko-aplikačné otázky etických kódexov*“. Sociálna práca reflektuje sociálnu zmenu, riešenie problémov v ľudských vzťahoch i situáciách. Sociálna práca zasahuje v oblastiach, kde prichádza k interakcií ľudí a ich prostredia a využíva na to teóriu ľudského správania a teóriu sociálnych systémov. Základom sociálnej práce sú princípy ľudských práv a sociálna spravodlivosť.

Etickými súvislosťami ľudských práv a slobôd sa autori publikácie zaoberajú v poslednej dvanásťtej kapitole. „*Hľadanie súvislosti medzi etikou, ľudskými právami a slobodou znamená identifikovať základné sociálne, politické, ekonomické a kultúrne podmienky na ľudský, dôstojný život. Človek sa narodil ako slobodná bytosť a týmto určením sa má uberať jeho existencia počas celého jeho bytostného seba-prejavu*“ (Kusín, Šebestová, Drábiková, 2015, s.156).

Cieľom publikácie bolo čitateľovi ozrejmiť význam etiky od počiatkov jej vzniku až po neustály vývoj novodobého sveta. Poznania základných etických noriem považujeme za dôležité nie len v profesionálno – pracovnej sfére ale aj v spoločnosti ľudí voči druhým a najmä voči sebe. Publikácia „*Etika v sociálnej práci a otázky ľudských práv*“ od autora Vasko Kusín a kol., 2015 poskytuje čitateľovi komplexný prehľad o tom, ako je nevyhnutné dodržiavať etické, morálne zásady a ľudské práva v sociálnej práci pri priamej praxi s klientom, či ako sa v súlade s dobrom správať voči kolegom a ako celkovo vnímať túto pomáhajúcu profesiu bez toho, aby sociálny pracovník predišiel syndrómu

vyhorenia. Kniha je spracovaná komplexne k prejedávanej tematike, publikáciu odporúčam nie len študentom pomáhajúcich profesií ale aj verejnosti či dobrovoľníkom, ktorí sa zameriavajú na konanie dobra či nezištnú pomoc.

PhDr. Erika Ochabová

interná doktorandka Katedry sociálnej práce

FSV UCM v Trnave